

Dalinamės praeitos savaitės EBPO aktualijomis. Jose :

- kada Lietuva gali tikėtis pakvietimo prisijungti prie Tarptautinės energetikos agentūros?
- EBPO darbas su miestų merais *Champion Mayors* iniciatyvoje;
- Kaip keitėsi žmonių gerovė per pastaruosius 200 metų? Ar tikrai gyvename 13 k. geriau?
- Gerosios viešojo valdymo praktikos;
- Planuojami ministrų lygio susitikimai – užimtumo ministrų bei ministrų lygio susitikimas atsakingo verslo srityje.

### SVARBIAUSI ĮVYKIAI

#### Kovo 22 d. Tarptautinės energetikos agentūros (IEA) Nuolatinės ilgalaikio bendradarbiavimo grupės posėdis – ENERGETIKA

Posėdyje **pristatyta LT energetikos politikos peržiūra ir parengtos rekomendacijos**. Lietuvos energetikos politika įvertinta teigiamai – tai dar vienas žingsnis artėjant prie Lietuvos narystės IEA.

LT delegacijai vadovavęs Energetikos viceministras A. Zananavičius pristatė LRV programos 2021-2024 m. **energetikos ramsčius**:

- **Stipresnė energetikos infrastruktūra** (atsparesni elektros tinklai, daugiau elektros gamybos Lietuvoje);
- **Žaliosios energetikos kryptis** (daugiau žaliosios elektros gamybos, energetikos inovacijos, vandenilio potencialo tyrimai ir panaudojimas);
- **Sustiprintas energetinis saugumas** (sparti sinchronizacija su kontinentinės Europos elektros tinklais, nesaugių atominių elektrinių boikotas).

Tikimasi, kad komitetui priėmus teigiamą sprendimą, **Lietuva birželio mėn. bus pakviesta prisijungti prie IEA.**

### KOMITETAI, DARBO GRUPĖS, SEMINARAI IR KITI FORMATAI

#### Kovo 22 d. *Champion Mayors* iniciatyvos pristatymas ambasadoriams – REGIONAI

- Iniciatyvos tikslas – nelygybės miestuose/regionuose mažinimas, įtraukumo didinimas.
- Dalyvauja apie 60 merų iš viso pasaulio (LT nedalyvauja); šiuo metu formatui pirmininkauja Paryžiaus merė.
- Merai kasmet ar kas dvejus metus susitinka pasidalinti idėjomis ir priimti politinius įsipareigojimus, sekantis susitikimas vyks gegužės 28 d., tema *“Inclusive Growth, Recovery and Resilience in the COVID-19 era”*.
- Tarp susitikimų EBPO dirba/palaiko ryšį su koordinadoriais savivaldybėse; organizuojami *online* susitikimai, rengiami naujienlaiškiai.
- Plačiau apie iniciatyvą: [www.oecd-inclusive.com/champion-mayors/about/](http://www.oecd-inclusive.com/champion-mayors/about/) ([oecd-inclusive.com](http://oecd-inclusive.com))
- T. p. pristatyta parengta EBPO analizė [Cities policy responses \(oecd.org\)](http://Cities%20policy%20responses%20(oecd.org)) – regionų politika atsakui į COVID19.

#### Kovo 22 d. Socialinės politikos darbo grupės posėdžio antroji dalis - SOCIALINIAI KLAUSIMAI

Pristatyti artimiausi darbai:

- ketinama atnaujinti *Youth Action Plan*, kuris galėtų virsti ir nauja EBPO rekomendacija 2022 m.;
- siūloma pavėlinti **Užimtumo ministrų konferencijos** datą iki 2021 m. gruodžio 14-15 d., kad galima būtų susitikti gyvai (tam dar turės pritarti ELSAC);
- apsvarstytas projektas **Beyond Applause (Care and Ageing)**, kuris palies darbo jėgos ir paslaugų kokybės klausimus;
- WISE centras pristatė naujausius statistinius duomenis apie pandemijos poveikį namų ūkiams ir gerovei. Išsamesnis WISE veiklos būdų aptarimas atidėtas kitam posėdžiui rudenį.

#### Kovo 22 ir 24 d. Viešojo valdymo komiteto 63-ioji sesija – VIEŠASIS VALDYMAS

- **Pristatyta „The OECD Trust Survey“ įgyvendinimo pažanga.** Diskutuota kaip gerinti viešąją komunikaciją ir kovą su dezinformacija, kokių kompetencijų ir įrankių tam reikia.
- Pristatytas EBPO rekomendacijų dėl **lobistinės veiklos skaidrumo įgyvendinimas.**
- Vyko diskusijos apie tai, kaip **COVID-19 krizė paveikė darbo vietas ir žmogiškųjų išteklių valdymą tiek viešajame, tiek ir privačiame sektoriuje.**
- Diskutuota apie ateities politiką ir praktiką, reikalingą **struktūriniam viešojo valdymo pokyčiui EBPO narėse.** Sutariama, kad reikia pasinaudoti galimybėmis, kurias suteikia labiau skaitmenizuota darbo vieta bei per pastaruosius metus sukauptą patirtimi.
- AU pasidalino informacija apie parengtą strategiją **„Delivering for Tomorrow: Australian public service Workforce Strategy 2025“** [https://www.apsc.gov.au/sites/default/files/2021-03/APS\\_Workforce\\_strategy\\_2025.pdf](https://www.apsc.gov.au/sites/default/files/2021-03/APS_Workforce_strategy_2025.pdf).
- Pristatytas EBPO leidinio **„Government at a Glance 2021“** rengimas.

#### Kovo 23 d. EBPO GS briefing'as dėl dalyvavimo Kinijos plėtros forume – IŠORINIS BENDRADARBIAVIMAS

Kovo 20-22 d. vykęs **China Development Forum – kasmetinis renginys**, organizuojamas Kinijos Plėtros Analizės Fondo. Jis skirtas idėjų apsigalvoti tarp Kinijos aukšto lygio pareigūnų, tarptautinių organizacijų ir stambaus verslo atstovų. EBPO GS savo pasisakyme:

- Pristatė EBPO ek. prognozes CN - **numatomas stiprus atsigavimas (+6 proc.)**, tačiau svarbu koncentruotis į kokybišką ek. augimą;
- Nurodė, kad **EBPO VN neramina kai kurios CN praktikos** dėl intelektinės nuosavybės teisių, valstybės vaidmens rinkoje, valstybinių įmonių, priverstinio technologijų perdavimo;
- Pabrėžė **atviros rinkos, funkcionuojančios darbo rinkos, teisės viršenybės, privataus verslo vaidmenį ekonomikos atsigavime.** EBPO dirba su CN įgyvendinant atsakingo verslo elgesio principus;
- **Tarptautinis bendradarbiavimas yra vienintelis kelias išėjimui iš dabartinės krizės.** Pabrėžė būtinybę užtikrinti visiems prieigą prie vakcinų, medicininės įrangos, apsaugos priemonių, medikamentų bei veikti pagal teisingas ir nuspėjamas žaidimo taisykles.

#### Kovo 23-24 d. konferencija „Addressing the protection gap for pandemic risk“ – COVID 19

Bendra EBPO ir „MarshMcLennan“ (draudimo ir rizikos valdymo įmonė) konferencija. Diskutuota kaip viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimas galėtų apsaugoti/amortizuoti verslo rizikas nuo finansinių nuostolių taikant draudimo paslaugas. Esminiai akcentai:

- Pandemijos pasekmės - verslo nuostoliai ir sekusi didelė vyriausybės parama verslui (EBPO šalių BVP 2020 m. sumažėjo 3,4%, t. y. 6 trilijonų JAV dolerių prarastos produkcijos ekvivalentas).
- Vyriausybės ir draudėjų bendradarbiavimas, bendrų sprendimų paieška **draudžiant verslus padėtų ateityje greičiau atsigauti ekonomikai ir sukurti atsparumą būsimų katastrofų, pandemijų poveikiui.**
- **68 proc. privataus sektoriaus atstovų pasisako, kad pandemijos rizikos draudimo apsaugos įsigijimas ateityje padėtų geriau suvaldyti finansines būsimų pandemijų pasekmes,** tačiau šiame procese turėtų dalyvauti vyriausybės prisidedamos finansinė parama, ypačingai tai liečia SMEs.
- **Teigiama, kad cunamių, gaisrų, terorizmo, kibernetinių atakų pasekmės ir žalos yra lengviau prognozuojamos, tačiau su pandemija susijusios pasekmės neprognozuojamos.** Todėl jau dabar svarbu atlikti dabartinės pandemijos rizikų, pasekmių ir žalų vertinimus ir pradėti modeliuoti galimus draudiminių verslo modelius. Daugiau: <https://oecd-events.org/protection-gap-for-pandemic-risk/sessions>

#### Kovo 23 – 25 d. EBPO Atsakingo verslo darbo grupės posėdis – ATSAKINGAS VERSLAS

Svarstyti klausimai:

- **EBPO gairių daugiašalėms įmonėms aktualumo įvertinimas** (angl. *stocktaking*). Pristatytas dok. projektas. Dokumento tikslas yra išsiaiškinti ar EBPO gairės yra vis dar aktualios naujiems klausimams, daugiausiai dėmesio skirta įgyvendinimo procedūroms bei apie NKC (nac. kontaktinių centrų) praktinei veiklai.
- **Instrumentas dėl rekomendacijų valstybių darniai ir nuosekliai politikai atsakingo verslo srityje.** Rekomendacijos neįtraukia naujų standartų, tai yra įrankis valstybėms, rengiant veiksmų planus atsakingo verslo srityje. **Dauguma delegacijų išreiškė poziciją, kad šios naujos rekomendacijos neturėtų sukelti papildomos biurokratinės naštos NKC.**
- Aptartas **potencialaus ministrų lygmens susitikimas dėl atsakingo verslo (2021 – 2022)** organizavimas. Svarstoma į susitikimą įtraukti ir ne nares. FR yra pasisiūliusi pirmininkauti renginiui.
- **ES svarstoma priimti teisės aktą dėl privalomo išsamaus patikrinimo (angl. due diligence).** Jame yra nuorodos į EBPO gaires; tai reikštų, kad ES veikiančios įmonės turėtų tikrinti savo tiekimo grandis dėl pažeidimų žmogaus teisių, gamtos saugos bei kitose srityse.

#### Kovo 24 d. susitikimas „Netiesioginių mokesčių politika ir administravimas COVID-19 laikotarpiu ir po jo“ - MOKESČIAI (PVM)

1. Pristatyta informacija apie **šiuo metu valstybių taikomas priemones PVM srityje:** a) priemonės, susijusios su sveikatos sistema ir vakcinomis: kaukių, vakcinų ir pan. prekių atleidimai nuo PVM, b) verslo paramos priemonės: mokesčių atidėjimai, PVM grąžinimų spartinimai, beviltiškų skolų mechanizmai; c) kai kurios valstybės sumažino PVM/apyvartos mokesčius labiausiai nukentėjusiems verslams (pvz., turizmo sektoriui, įskaitant apgyvendinimo ir keleivių vežimo paslaugas).
2. **PVM priemonių vaidmuo ekonomikoms atsidarant (t.y. artimo laikotarpio priemonės):** a) vengti bet kokių PVM/muitinės formalumų pokyčių, kurie sudarytų kliūtis sparčiai vakcinacijai, b) apsvarstyti labiau taiklesnę požiūrį taikant taisykles, kurios nukrypsta nuo įprastų PVM taisyklių, c) apsvarstyti „lengvo nusileidimo“ galimybes (pvz mokesčių atidėjimus pakeičiant lankstesniais mokėjimo terminais), d) paversti laikinas priemones, kurios prisideda prie PVM

neutralumo, nuolatinėmis (pvz. greiti PVM grąžinimai), e) įvesti beviltiškų skolų mechanizmą (tose šalyse, kur jis jau taikomas – peržiūrėti ir pritaikyti prie post-pandeminės situacijos).

#### Kovo 25 d. Vykdomojo komiteto (EXCO) susitikimas - DUOMENYS, BŪSTAS, KLIMATAS

- EBPO horizontalių projektų 2021-2022 m. pristatymas:

**Projektas “Going Digital Phase III: Data Governance for Growth and Well-Being”.** Tikslas - geriau suprasti duomenų svarbą ir jų socialinį bei ekonominį poveikį; padėti vyriausybėms kurti geresnę duomenų valdymo politiką. Numatyti 4 moduliai: (1) Duomenų priežiūra, prieiga, dalijimasis ir kontrolė; (2) tarpvalstybiniai duomenų srautai; (3) *big data* įtaka rinkoms ir įmonėms; (4) duomenų ir duomenų srautų matavimas.

**Housing Policies for Sustainable and Inclusive Growth: Phase II.** Pagrindinės temos: ilgalaikiai Covid-19 krizės padariniai, būsto finansavimas, perėjimas prie naujos energetikos bei aplinkos tvarumas; skaitmenizacija; aprūpinimas būstu, miestai ir miesto plėtra, būsto įperkamumas. **Lietuvai** EBPO įgyvendina nac. projektą būsto prieinamumo (Affordability) srityje.

- **International Programme for Action on Climate Change (IPAC)** - konsensusas dėl programos, skirtos klimato tikslams pagal Paryžiaus susitarimą progresui matuoti, struktūros nebuvo pasiektas.

#### Kovo 25 d. speciali EBPO tarybos sesija dėl NZ pirmininkavimo APEC prioritetų – IŠORINIS BENDRADARBIAVIMAS, APEC

EBPO GS atkreipė dėmesį į **Azijos ir Ramiojo vandenyno ekonominio bendradarbiavimo organizacijos (APEC) šalių ekonominį atsparumą – BVP smukimas 2020 m. siekė tik 2%, 2021 m. tikimasi 5.7% kilimo**, tačiau susiduriama su nelygaus atsigavimo rizika.

NZ, pristatydamą savo prioritetus, pabrėžė, kad tikisi EBPO analitinio indėlio visoms pagrindinėms veiklos kryptims:

1. APEC Putrajaya Vision 2040 veiksmų plano parengimas;
2. Ekonomikos ir prekybos politika, stiprinanti atsigavimą;
3. Įtraukimo ir atsigavimo tvarumo skatinimas;
4. Skaitmeninės ekonomikos ir inovacijų skatinimas.

#### Kovo 25 d. EBPO Green Talks seminaras dėl tarptautinės prekybos ir žiedinės ekonomikos – PREKYBA, ŽIEDINĖ EKONOMIKA

Seminare pristatytos EBPO analizės dėl **prekybos ir žiedinės ekonomikos sąsajų bei tarpusavio poveikio**. Pagrindinės įžvalgos:

- Be papildomų politinių veiksmų, **perdirbimo sektorius ir toliau išliks labai mažas** (lyginant su kitomis naudojamomis žaliavomis), o ekonomika – linijinė. **Pokyčių galima pasiekti per mokesčių sistemą, tinkamas subsidijas ir sumažintą darbo apmokestinimą** – tokiu būdu pabrangus žaliavoms, įmonės ims ieškoti efektyvesnių būdų panaudoti žaliavas.
- **Prekyba gali prisidėti prie žiedinės ekonomikos** pasitelkiant masto ekonomiką;
- **Žiedinės ekonomikos sąvoka turi būti išplėsta**, kad apimtų ir tiekimo grandines – būtina **užtikrinti produktų ir jų dalių atsekamumą**. Žaliavų gavybos sektoriui reikia užtikrinti tvarų ir teisingą perėjimą;
- **Žiedinės ekonomikos galimybės „gyvenimo pabaigos“ vertės grandinėse skiriasi**: matomas **potencialas antrinių žaliavų, atnaujinimo ir perdirbimo srityse**, tačiau **prekyba atliekomis ir metalo laužu bei naudotų prekių sektoriai reikalauja kompromisų tarp aplinkosaugos ir ekonomikos efektyvumo**.
- **Plačiau: [OECD iLibrary | International trade and circular economy - Policy alignment \(oecd-ilibrary.org\)](https://oecd-ilibrary.org/publications/9b2b2b2b)**

#### **Kovo 25 d. susitikimas „Žalioji biudžetas“ - BIUDŽETAS, APLINKOSAUGA**

EBPO Sekretoriatas pristatė kartu su EK atlikto tyrimo **žaliojo biudžeto tema** (tai pirmasis toks tyrimas) rezultatus. Tyrimas rodo, kad jau 14 EBPO valstybių taiko šiuos principus. Jie skiriasi, kiekviena šalis prisitaiko sau labiausiai tinkamus: dauguma šalių (12) taiko ex-ante ir ex-post vertinimus, 10 šalių – aplinkosauginę kaštų naudos analizę, kitos priemonės yra mažiau populiarios, pvz žaliąją perspektyvą vertina tik 2 šalys. Šalys susiduria ir su iššūkiais, tarp kurių dažniausiai minimi metodologijos ir resursų trūkumas; techninių žinių ir administracinių gebėjimų trūkumas. EBPO šalių rezultatai bus paskelbti kitą mėnesį numatomuose išleisti *Green Budgeting in OECD countries* ir *Government at Glance* leidiniuose.

#### **Kovo 25 d. paskelbta EBPO ataskaita *How Was Life? Volume II: New Perspectives on Well-being and Global Inequality since 1820***

Joje analizuojama kaip keitėsi žmonių gerovė per pastaruosius 200 metų. Svarbiausi faktai:

- pasaulio BVP vidutiniškai vienam gyventojui padidėjo 13 kartų nuo 1820-ųjų iki 2010-ųjų ir...
- absoliutus skurdas sumažėjo nuo 76% iki 10%,
- mūsų darbo valandos nuo 60-90 susitraukė iki 40 val.,
- gyventojų dalis be jokio išsilavinimo nukrito nuo 73% 1870 iki 43% 1950 ir 15% 2010,
- išsilavinimo įgijimo ir gyvenimo trukmės nelygybės indeksai mažėja, tačiau
- pajamų ir turto nelygybė pasaulyje didėja, o bioįvairovė ryškiai mažėja.

Išlaidos socialinei apsaugai (įskaitant ir sveikatą) buvo visai nereikšmingos iki pat 1930-ųjų, ir gerovės valstybė išties atsirado tik apie 1967 m. Dabar vyriausybės skiria vis daugiau išteklių pagyvenusiems žmonėms ir šios išlaidos išstumia kitas tiek socialines išlaidas, tiek ir išlaidas švietimui. Visa ataskaita: [https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/how-was-life-volume-ii\\_3d96efc5-en](https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/how-was-life-volume-ii_3d96efc5-en)

#### **Kovo 25 -26 d. mokytojų tyrimo TALIS Valdymo tarybos susitikimas - ŠVIETIMAS**

Susitikime pristatytas pasirengimas TALIS 2024 ciklui. 50 valstybių išreiškė pageidavimą dalyvauti tyrime, yra dar nepatvirtinusių ir svarstančių (LT dalyvaus pagrindinėje tyrimo dalyje). Jei atskiriems tyrimo moduliams nebus surinktas būtinas minimalus šalių dalyvavimas – tyrimo kaina dalyvaujančioms šalims gali augti. Visą tyrimo planą ir dalyvavimo sąlygas bei biudžetą planuojama tvirtinti EBPO taryba birželio pabaigoje. Šalys savo pozicijas turi galimybę išsakyti iki gegužės 19 d.

#### **Kovo 26 d. seminaras „Germany’s Innovation System – Current State and Future Challenges“ – INOVACIJOS**

Pristatyta EBPO DE inovacijų peržiūros ataskaita. Esminiai akcentai:

- DE išlaidos moksliniams tyrimams ir taikomajai veiklai 2005-2019 m. pakito nuo 2,4 iki 3,4 proc. BVP (68 proc. – verslo įmonės, 18 proc. – aukštasis mokslas ir sumanioji specializacija), kai tuo tarpu EBPO vidurkis – 2,5 proc., FR – 1,75 proc., o KR – 4,6 proc.
- DE mokslo, technologijų ir inovacijų politikos per pastaruosius 15 metų perorientuotos nuo „technology-push“ į „mission-orientation“ (12 misijų - skaitmeninio tinklo tyrimai ir sveikatos apsauga, tvarios žiedinės ekonomikos kūrimas, biologinės įvairovės išsaugojimas ir kt.).
- DE silpnybės inovacijų skatinimo srityje: kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas, specializuotų švietimo programų trūkumas, mažėjantis start-ups skaičius, žemas rizikos kapitalo investicijų lygis, federalinė sistema apsunkina greitesnius pokyčius.

#### Kovo 26 d. EBPO Išorinių santykių komiteto posėdis – IŠORINIS BENDRADARBIAVIMAS

- Vyko trečioji **diskusija dėl strategic framework on China**. Patvirtinus komitete, dokumentą planuojama teikti Tarybai balandžio 19-20 d.
- **Nepavyko sutarti dėl siūlomo 10% partnerystės mokesčių didinimo ne EBPO narėms**. Sekretoriato prašoma pateikti faktais pagrįstą analizę, kam toks didinimas reikalingas;
- Patvirtinus **EBPO Darbo ir biudžeto programą 2021-22 m., buvo aptarti turinio ir biudžeto aspektai, susiję su EBPO išoriniais santykiais**. Pagrindinis elementas – 90% EBPO išorinio bendradarbiavimo finansuojama iš savanoriškų įnašų (didžioji dalis iš ne-narių). VN prašė detalesnės informacijos ir skaidrumo dėl ne-narių savanoriškų įnašų.

#### KITA INFORMACIJA

- **EBPO analizės**, skirtos politikos formuotojams atsakui į COVID pasekmes: [Tackling coronavirus \(COVID-19\) \(oecd.org\)](https://www.oecd.org/coronavirus/) (publikuotos naujos analizės suaugusiųjų mokymosi, prekybos finansų, vakcinų prieinamumo ir kt. srityse).
- Informacija apie artimiausius **EBPO renginius** - [Upcoming events - OECD](#)

*P.S. jeigu nenorite gauti mūsų aktualijų, informuokite ir nebesiūsime. Jeigu ši informacija gali būti naudinga Jūsų kolegoms- taip pat informuokite ir mielai papildysime sąrašą.*

Kviečiame sekti mūsų naujienas **Facebook** ir **LinkedIn** paskyrose:

<https://www.facebook.com/LietuvaEBPO>

[Lietuvos nuolatinė atstovybė prie EBPO: Overview | LinkedIn](#)